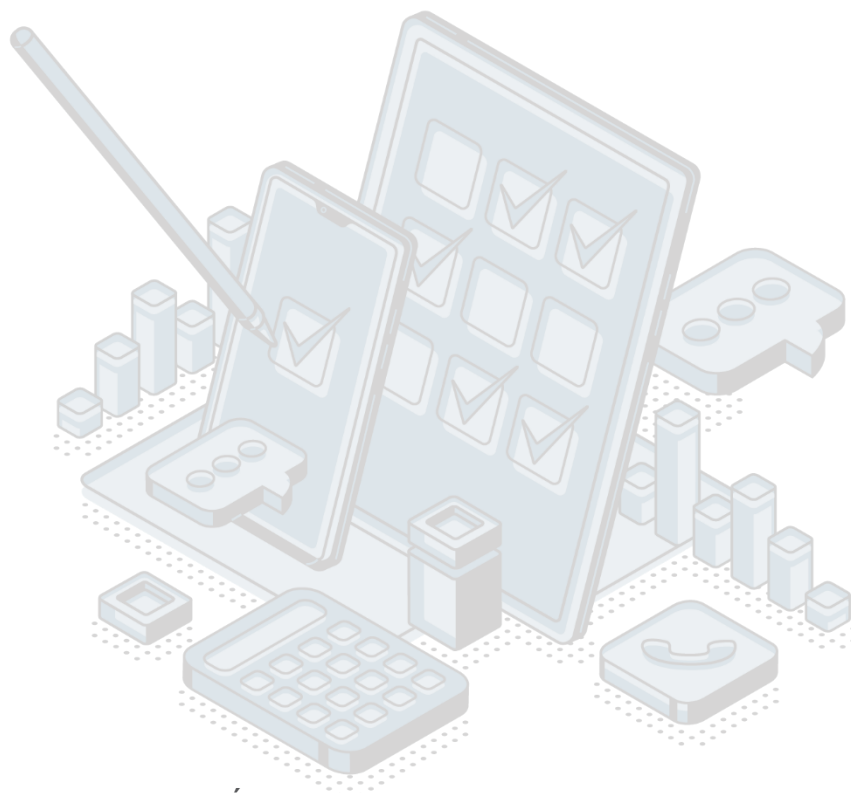

IZVJEŠTAJ O KVALITETU

Građevinski radovi i potrošnja građevinskog materijala – privredna društva

2024

Odgovorno lice: Suzana GOJČAJ i Jelena PRELEVIĆ

Naziv odsjeka: Odsjek statistike kratkoročnih indikatora

Sadržaj:

1. Uvod - Osnovne informacije o istraživanju	3
1.1 Svrha, cilj i predmet istraživanja	3
1.2 Pravni osnov	3
1.3 Statističke jedinice	3
1.4 Pokrivenost i obuhvat istraživanja	3
1.4.1 Sektori	3
1.4.2 Statistička populacija	3
1.5 Referentna geografska oblast	3
1.6 Koncepti i definicije	3
1.7 Klasifikacije	4
1.8 Frekvencija prikupljanja podataka	4
1.9 Dinamika objavljivanja podataka	4
1.10 Metodologija	4
1.11 Bazni period	4
1.12 Jedinica mjere	4
1.13 Izvor podataka	4
1.14 Metod prikupljanja podataka	4
2. Relevantnost - Korisnici podataka	4
2.1 Potrebe korisnika	4
2.2 Zadovoljstvo korisnika	5
3. Tačnost i pouzdanost	5
3.1 Tačnost - Opšta ocjena	5
3.2 Uzoračka greška	5
Indikatori uzoračke greške	5
3.3 Neuzoračka greška	5
3.3.1 Greška obuhvata	6
Indikator greške obuhvata	6
3.3.2 Greška mjerenja	6
3.3.3 Greška neodaziva	6
Stopa neodaziva jedinica	6
Stopa neodaziva na temu	7
3.3.4 Greška u obradi podataka	7
Stopa imputacije	7
3.4 Sezonska prilagođavanja	7
3.5 Revizija podataka	7
3.5.1 Politika revizije podataka	7
3.5.2 Praksa revizije podataka	7
3.5.3 Prosječna veličina revizije podataka	7
4. Pravovremenost i tačnost objave podataka	7
4.1 Pravovremenost	7
Vremenski jaz objave preliminarnih podataka	7
Vremenski jaz objave konačnih podataka	8
4.2 Tačnost objave podataka	8
5. Dostupnost i jasnoća	8
5.1 Kalendar objave podataka	8
5.2 Pristup Kalendaru objave podataka	8
5.3 Saopštenja	8
5.4 Publikacije	8
5.5 Online baza podataka	8
5.6 Dostupnost mikro podacima	8
5.7 Popunjenost metadata	9
6. Uporedivost	9
6.1 Prostorna uporedivost	9
6.2 Vremenska uporedivost	9
Indikator za uporedivost u vremenu	9

1. Uvod - Osnovne informacije o istraživanju

1.1 Svrha, cilj i predmet istraživanja

Cilj istraživanja o građevinskim radovima i potrošnji građevinskog materijala od strane privrednih društava je prikupljanje podataka neophodnih za obračun vrijednosti izvršenih građevinskih radova, broja i površine završenih i nezavršenih stanova, kao i utroška i vrijednosti građevinskog materijala.

1.2 Pravni osnov

Zakonom o zvaničnoj statistici i sistemu zvanične statistike ("Službeni list Crne Gore" br. 018/12 i 047/19) definisane su odredbe za prikupljanje, obradu i diseminaciju podataka. Zakon pruža Upravi za statistiku pravno ovlaštenje da prikuplja i pristupa podacima potrebnim za sprovođenje Programa i Godišnjeg plana. Zakon daje prioritet upotrebi administrativnih podataka, kao i pravo pristupa individualnim podacima koji su rezultat istraživanja ostalih proizvođača zvanične statistike. Kao dopuna zakonskim odredbama, Uprava za statistiku je potpisala više memoranduma o saradnji sa imiocima administrativnih podataka.

1.3 Statističke jedinice

Jedinice statističkog posmatranja za koje se proizvode podaci su preduzeća koja su u Statističkom biznis registru razvrstana u sektor F prema NACE Rev.2 i privredna društva (KAU) koja nijesu registrovana u sektor F, ali imaju poslovne jedinice koje izvode građevinske radove.

1.4 Pokrivenost i obuhvat istraživanja

1.4.1 Sektori

Izveštajne jedinice istraživanja o građevinskim radovima i potrošnji građevinskog materijala od strane privrednih društava su privredna društva sa 5 i više zaposlenih koja su prema klasifikaciji djelatnosti NACE Rev.2 registrovani u sektor F – građevinarstvo (oblast 41, 42, 43) i privredna društva (KAU) koja nijesu registrovana u sektor F, ali imaju poslovne jedinice koje izvode građevinske radove.

1.4.2 Statistička populacija

U uzorku 2024. godine obuhvaćeno je 139 izvještajnih jedinica čija je primarna ili sekundarna djelatnost građevinarstvo.

1.5 Referentna geografska oblast

Podaci se odnose na teritoriju Crne Gore.

1.6 Koncepti i definicije

Vrijednost izvršenih građevinskih radova i potrošnje građevinskog materijala od strane privrednih društava prikazuje se u tekućim cijenama i obuhvata sav ugrađeni građevinski materijal i utrošeni rad bez obzira na to da li su taj rad i materijal plaćeni ili ne. Podaci o vrijednosti izvršenih radova odnose se na radove izvedene u izvještajnoj godini na završenim i nezavršenim građevinama.

Stanom se smatra svaka građevinski povezana cjelina namijenjena za stanovanje koja se sastoji od jedne ili više soba sa odgovarajućim pomoćnim prostorijama.

Površina stana (m²) je korisna podna površina stana mjerena unutar zidova stana.

Količina ugrađenog, odnosno utrošenog materijala iskazuje se u jedinicama mjere koje su prikazane u samoj tabeli. Ukoliko se neka jedinica mjere u tabeli razlikuje od jedinice mjere kojima se ti materijali vode u knjigovodstvu, treba izvršiti preračunavanje na osnovu normativa koji su na uobičajeni način utvrđeni u praksi.

Vrijednost ugrađenog, odnosno utrošenog materijala se iskazuje u stvarnim cijenama na osnovu fakture. Ukoliko privredno društvo, evidentira nabavljen i utrošen materijal u planskim cijenama, dužno je da ga iskaže u stvarnim cijenama. U vrijednost materijala uključuju se i troškovi spoljnog transporta.

1.7 Klasifikacije

- ✚ Statistička klasifikacija ekonomskih djelatnosti u Evropskoj uniji - NACE Rev. 2.
- ✚ Klasifikacijom vrste građevina – CC 1997.

1.8 Frekvencija prikupljanja podataka

Podaci se prikupljaju godišnje.

1.9 Dinamika objavljivanja podataka

Podaci se objavljuju godišnje, u skladu sa Kalendarom objavljivanja statističkih podataka.

1.10 Metodologija

Metodološka objašnjenja istraživanja o građevinskim radovima je dostupna na web sajtu: [Metodologija](#)

1.11 Bazni period

Referentna godina.

1.12 Jedinica mjere

Podaci dobijeni ovim istraživanjem izraženi su u hiljadama eura i hiljadama kvadratnih metara.

1.13 Izvor podataka

Izvor podataka za ovo istraživanje je upitnik a izvještajne jedinice su preduzeća odnosno izvođači radova koji su direktni potpisnici ugovora sa investitorom.

1.14 Metod prikupljanja podataka

Prikupljanje podataka vrši se upitnikom (mailom, poštom).

2. Relevantnost - Korisnici podataka

2.1 Potrebe korisnika

Međunarodni korisnici:

- ✚ Eurostat;
- ✚ Svjetska banka;

- ✚ UN organizacije;
- ✚ Međunarodni monetarni fond.

Nacionalni korisnici:

- ✚ Ministarstva i drugi organi javne uprave;
- ✚ Lokalne samouprave i drugi organi lokalne uprave;
- ✚ Centralna banka;
- ✚ Nevladine organizacije;
- ✚ Studenti;
- ✚ Istraživači;
- ✚ Mediji.

2.2 Zadovoljstvo korisnika

Uprava za statistiku je usvojila Strategiju upravljanja kvalitetom, Vodič za implementaciju Strategije upravljanja kvalitetom, kao i Implementacioni plan za sprovođenje politike kvaliteta. U cilju mjerenja stepena do kojeg ispunjava svoje obaveze prema korisnicima i u sklopu nove politike kvaliteta, Uprava za statistiku je sproveda istraživanje o zadovoljstvu korisnika. Rezultati istraživanja dostupni su na web stranici Uprave za statistiku, link: [Izveštaj o zadovoljstvu korisnika](#)

3. Tačnost i pouzdanost

3.1 Tačnost - Opšta ocjena

Istraživanje o građevinskim radovima se radi na bazi uzorka i podaci se dobijaju izvještajnom metodom pa su podložni uobičajenim vrstama greške u vezi sa tehnikom uzorkovanja, neuzorkovanim greškama, greškama prilikom obrade i neodgovora.

3.2 Uzoračka greška

Istraživanje o građevinskim radovima se radi na bazi uzorka. Uključena su preduzeća i KAU sa 5 i više zaposlenih registrovana u sektor F prema klasifikaciji NACE Rev.2. U uzorak su uključena sva privredna društva iz klase 2 i 3 (50 i više zaposlenih) dok su preduzeća iz klase 1 izabrana metodom prostog slučajnog uzorka.

Indikatori uzoračke greške

Uzoračka greška se redovno računa i u prosjeku je iznosila 0,01 u toku 2024. godine. Isto toliko je iznosio i koeficijent varijacije.

3.3 Neuzoračka greška

Postoje četiri vrste neuzoračkih grešaka:

- 1) Greške obuhvata - greške koje se javljaju između ciljane populacije i okvira uzorka;
- 2) Greške mjerenja - greške koje se javljaju u vrijeme prikupljanja podataka. Izvor ovih grešaka može biti informacioni sistem, anketar ili način prikupljanja podataka;
- 3) Greške pri obradi - greške koje su nastale nakon prikupljanja podataka, npr. greške pri unosu, editovanju i ponderisanju;

- 4) Greške neodaziva - greške koje su nastale usled neuspješnog pokušaja dobijanja željenih informacija od izvještajne jedinice.

Mogu biti dva glavna tipa greške neodaziva:

- 1) neodaziv jedinice - odsustvo informacije cijele uzoračke jedinice i
- 2) neodaziv na stavku - uzoračka jedinica je uspješno kontaktirana, ali nijesu dobijene sve potrebne informacije.

3.3.1 Greška obuhvata

Greške obuhvata mogu biti greške:

- 1) prekomjernog obuhvata;
- 2) nedovoljnog obuhvata.

Prekomjerni obuhvat predstavlja udio jedinica iz okvira uzorka koje ne pripadaju ciljnoj populaciji.

Nedovoljni obuhvat je problem koji nastaje zbog nedovoljne pokrivenosti, odnosno neažuriranja okvira koji služi za izbor uzorka. Stopu nedovoljnog obuhvata je teško procijeniti jer nije moguće znati koje jedinice nisu uključene u ciljnu populaciju.

Indikator greške obuhvata

Prekomjerni obuhvat se javlja u slučaju kada preduzeće registrovano u sektoru F (oblast koja je predmet posmatranja) dostavi informaciju da se bavi nekom drugom djelatnošću, a ne građevinarstvom, što znači da nije trebalo da se nađe u okviru za izbor uzorka.

3.3.2 Greška mjerenja

Za prikupljanje podataka u istraživanju o građevinskim radovima koristi se upitnik. Greške mjerenja koje mogu nastati korišćenjem upitnika svedene su na minimum. Greške mjerenja su greške koje se javljaju u toku prikupljanja podataka i uzrokuju razlike između evidentirane i stvarne vrijednosti varijable. Posrednom analizom, na osnovu rezultata unosa, vrši se ispravka.

3.3.3 Greška neodaziva

Greške u vezi sa neodazivom su greške usled neuspješnog pokušaja da se dobije željena informacija od izvještajne jedinice. Razmatraju se dvije glavne vrste grešaka koje se odnose na neodaziv:

- 1) Neodaziv jedinice koja se odnosi na odsustvo informacija o cijelim jedinicama (preduzećima) odabranim u uzorku;
- 2) Neodaziv stavke koja se odnosi na situaciju u kojoj je uzorkovana jedinica uspješno anketirana, ali nisu dobijene sve potrebne informacije.

Stopa neodaziva jedinica

Stopa neodaziva jedinica istraživanja je pokazatelj koji govori o tome koliko izvještajnih jedinica nije odgovorilo na upitnik. Stopa neodaziva u 2024. godini iznosila je oko 25%.

Stopa neodaziva na temu

Stopa neodaziva na nivou polja predstavlja odnos anketiranih jedinica koje nijesu odgovorile na dato pitanje i ukupnog broja anketiranih jedinica. U ovom istraživanju, stopa neodaziva na nivou polja iznosila je oko 8%.

3.3.4 Greška u obradi podataka

Prikupljeni podaci prolaze kroz niz procesa prije konačne ocjene: šifriranje, unos, editovanje, imputacije, ponderisanje, tabeliranje itd. Greške nastale u ovim fazama nazivaju se greškama obrade.

Stopa imputacije

Nije dostupno.

3.4 Sezonska prilagođavanja

Nije dostupno.

3.5 Revizija podataka

3.5.1 Politika revizije podataka

Uprava za statistiku je usvojila politiku revizije i ista je dostupna na web sajtu: [Politika revizije](#)

3.5.2 Praksa revizije podataka

Tipične revizije su minimalne. Značajne revizije se koriste samo ukoliko dođe do metodoloških promjena.

3.5.3 Prosječna veličina revizije podataka

Nije dostupno.

4. Pravovremenost i tačnost objave podataka

4.1 Pravovremenost

Preliminarni podaci se publikuju 6 mjeseci nakon završenog referentnog perioda. Konačni podaci se objavljuju 10 mjeseci nakon završenog referentnog perioda.

Vremenski jaz objave preliminarnih podataka

Indikator pravovremenosti objave preliminarnih podataka predstavlja vrijeme između datuma posljednjeg dana referentnog perioda i datuma objave preliminarnih podataka. Preliminarni podaci se objavljuju 6 mjeseci nakon završenog referentnog perioda. Rokovi za objavljivanje podataka istraživanja o građevinskim radovima u toku 2024. godine su ispunjeni u skladu sa Kalendarom objavljivanja statističkih podataka.

Vremenski jaz objave konačnih podataka

Indikator pravovremenosti objave konačnih podataka predstavlja vrijeme između datuma posljednjeg dana referentnog perioda i datuma objave konačnih podataka. Konačni podaci se objavljuju 10 mjeseci nakon završenog referentnog perioda. Rokovi za objavljivanje konačnih podataka istraživanja o građevinskim radovima u toku 2024. godine su ispunjeni u skladu sa Kalendarom objavljivanja statističkih podataka.

4.2 Tačnost objave podataka

Indikator tačnosti predstavlja vremensku razliku između stvarne objave podataka i planirane objave podataka. Rokovi za objavljivanje istraživanja o građevinskim radovima i potrošnji građevinskog materijala od strane privrednih društava su definisani u skladu sa Kalendarom objavljivanja statističkih podataka i ti rokovi za publikovanje saopštenja se poštuju.

Indikator TP3 (tačnost) je 0, tj. nema razlike između planirane i stvarne objave podataka, što znači da su podaci objavljeni u skladu sa Kalendarom objavljivanja statističkih podataka.

5. Dostupnost i jasnoća

5.1 Kalendar objave podataka

Zakonom o zvaničnoj statistici i sistemu zvanične statistike ("Službeni list Crne Gore" br. 018/12 i 047/19) se propisuje da proizvođači zvanične statistike pripremaju, ažuriraju i objavljuju Kalendar objavljivanja statističkih podataka. Objavljuje se na internet stranici Uprave za statistiku najkasnije do 20. decembra za narednu godinu, za sve proizvođače zvanične statistike koji uključuje datume objavljivanja statističkih podataka. Svaka promjena u datumu objavljivanja u Kalendaru objavljuje se unaprijed u skladu sa Procedurom o neplaniranim revizijama.

5.2 Pristup Kalendaru objave podataka

Kalendar objavljivanja statističkih podataka dostupan je na sljedećem linku: [Kalendar objavljivanja](#)

5.3 Saopštenja

Saopštenje Građevinski radovi je objavljeno na sljedećem linku: [Saopštenje](#)

5.4 Publikacije

Sve publikacije koje objavljuje Uprava za statistiku dostupne su na sljedećem linku: [Publikacije](#)

5.5 Online baza podataka

Nije dostupno.

5.6 Dostupnost mikro podacima

Zakonom o zvaničnoj statistici i sistemu zvanične statistike ("Službeni list Crne Gore" br. 018/12 i 047/19) regulisana su pravila pod kojim spoljni korisnici mogu dobiti pristup individualnim podacima za potrebe istraživanja. Članom 58 definisane su vrste naučnih i istraživačkih organizacija koje mogu dobiti takve podatke. Davanje individualnih podataka bez identifikatora moguće je isključivo na pisani zahtjev naučno-istraživačkih ustanova, u svrhu obavljanja naučno-istraživačke djelatnosti, kao i međunarodnih statističkih

organizacija i proizvođača statistike iz drugih država. Istraživački subjekt potpisuje Ugovor sa Upravom za statistiku, kao i Izjavu o poštovanju principa povjerljivosti. Proizvođači zvanične statistike vode posebnu evidenciju o korisnicima i o svrsi za koju su statistički podaci dati na korišćenje.

5.7 Popunjenost metadate

Stopa popunjenosti metadate predstavlja odnos broja popunjenih metadate podataka u odnosu na ukupan broj prihvatljivih metadate polja. Za ovo istraživanje stopa popunjenosti metadate podataka iznosi 100%.

6. Uporedivost

6.1 Prostorna uporedivost

Nije relevantno.

6.2 Vremenska uporedivost

Podaci o građevinskim radovima uporedivi su tokom vremena i dostupni su od 2006. godine na sajtu Uprave za statistiku u dijelu Podaci, link: [Podaci](#).

Indikator za uporedivost u vremenu

Nije relevantno.